

Arnold van Gennep, Manuel de folklore français contemporain. Tome 1er, VII. Cycle des douze jours. Paris 1958. Str. XI + (2855—3166).

Velikansko delo, ki ga je zasnoval brez dvoma največji dosedanji francoski folklorist, Arnold van Gennep, ostaja torzo. Se pred izidom tega zvezka je avtor omahnil (u. 7. maja 1957). Zapustil je velikansko gradivo za nadaljevanje in konec pričujočega zvezka. Obetajo, da ga bodo priredili za tisk. Toda za vse druge zvezke, ki so še na dolgu (konec I. dela — običaji koledarskega leta in ves II. del — folklor v zvezi z naravo, ljudska umetnost itd.), so ohranjeni le bežni zapiski, ki bi jih mogla oživiti in dopolniti samo edinstvena osebnost, kakršna je bil Arnold van Gennep. Takšnega moža Francija za zdaj nima. Francoski folkloristi so se nadaljevanju dela odpovedali, ker mu trenutno noben ne bi bil kos. Tega ne obžalujejo samo naši francoski tovariši, ampak ves znanstveni svet. Arnold van Gennep se je bil lotil svojega dela po dolgoletni nadrobni pripravi: izpisal je vso francosko literaturo v zvezi s stroko (prim. samo izčrpni pregled uporabljenih virov v bibliografiji, ki jo je objavil v III. in IV. delu) in razposlal na stotine vprašalnic za stvari in v okoliše, kjer je opazal vrzeli. Tako prinašajo njegovi zvezki, kar jih je izšlo, predvsem gradivo, ki jih spremlja obilica kartografskih pregledov. Če le mogoče, dodaja gradivu vnaprejšnje ali sklepno tolmačenje fenomena, pri čemer uporablja standardne vire, a vseskozi kritično in z včasih skoraj pretiranim skepticizmom. Tako ostane marsikakšno tolmačenje nedognano, kar mu je ljubše od hipotez, a je spričo zasnove dela pravzaprav le drugotnega pomena. Ni ga zlepa naroda, ki bi bil dobil takšen »corpus« svoje folklore, kot ga je zasnoval rajni Arnold van Gennep svojim rojakom, in več kot tragično je, da bo delo takega pomena in tolikšnega obsega moralo ostati za nedoločen čas nedokončano. Kljub temu bo to, kar je veliki znanstvenik mogel ustvariti, neizčrpen vir za njegove rojake, a tudi dragoceno pomagalo etnologom vseh evropskih narodov. Tudi mi radi segamo po zvezkih njegovega »Priročnika«. Še ta, poslednji, ki obravnava »dvanajstero dni« božične dobe, ima mnogo gradiva, ki nas že zgolj iz primerjalnih namenov močno zanima: koledovanja, personifikacije, kresovi in plamenice, zlasti pa izredno dragoceno gradivo o božičnem panju (čoku, badnjaku); le-to do dobro rabilo pri obdelavi slovenskega gradiva, ki ga je Inštitut za slovensko narodopisje SAZU zbral že leta 1955. Zato tembolj obžalujemo, da je avtorju prav ob sklepu tega poglavja zastalo pero.

Niko Kuret

Lutz Röhrich, Märchen und Wirklichkeit. Franz Steiner Verlag, Wiesbaden 1956, 8°, 260 str. — Lutz Röhrich, Die deutsche Volkssage. Ein methodischer Abriss, Studium Generale, Berlin-Göttingen-Heidelberg, 11/1958, H. 11, str. 664—691.

Dvije studije, opsegom veoma različite, dopunjuje se sadržajem i smislom te daju cjeloviti pogled svoga pisca na osnovna pitanja dviju glavnih folklornih pripovjedačkih vrsta. Prvo djelo, ono o pripovijeci, razradeno je temeljitije i dublje, hvata se u koštac s najbitnijim i najtežim pitanjima narodne pripovijetke, dok se u drugoj raspravi na nešto jednostavniji način iznose osnovna svojstva narodnih predaja.

Kroz žarišni problem odnosa pripovijetke prema stvarnosti pokušao je Röhrich razjasniti brojna, tako često već pojedinačno razmatrana najvažnija pitanja narodne priče: razgraničenje pojedinih folklornih, prvenstveno proznih vrsta; usporedba magične slike svijeta u svijesti prvobitnog čovjeka s odbljescima i reliktima te slike u kasnijoj čudesnoj narodnoj priči; prikaz narodnih pripovijedaka kod današnjih takozvanih primitivnih, a dijelom i kod evropskih naroda, kad one u svijesti ljudi još uvijek žive kao stvarnost u koju se vjeruje; analiza procesa racionalizacije kojemu priča potpada usporedo s nestajanjem vjere u istinitost, pri čemu se u većoj mjeri očituju i etničke razlike; odraz stvarnog, prvenstveno društvenog života u narodnim pričama; unutarinja životna